

Jat. 22. 2. 1955

Kertomus Liedon pitäjän kiinteitten mui-
naisjännösten inventoinnista kesällä 1954.

S i s ä l l y s .

1. Kivikautiset löytöpaikat kylittäin
2. Pronssikausi
3. Rautakauden löydöt
 - a) - kalmistot
 - b) - Linnat
 - c) - Sauvalan kirkko
 - d) - uhrilähteet
 - e) - kätkölöydöt
 - f) - irtolöydöt
4. Ajaltaan epämääräiset kiinteät muinaisjäännökset.
5. Ajaltaan epämääräinen irtolöytö
6. Historialliselle osastolle luovutetut löydöt.

Lisäksi liittyy kertomukseen 15 karttaa ja piirrosta sekä valokuvat 18260 - 18267.

E s i p u h e .

Muinaistieteelliseltä toimikunnalta sain tehtäväkseni inventoida kesällä 1954 Liedon pitäjän kiinteät muinaisjännökset, johon tarkoitukseen Barker-Littoinen oli antanut 30.000 mk. Työn suoritin 15.8. - 20.9. 1954.

Kivikauden löytöjä on Liedosta tullut melko runsaasti, mutta asuinpaikkoja tunnetaan vain muutamia. Kävin useimmilla selville saamillani löytöpaikoilla, mutta onnistuin löytämään vain yhden uuden asuinpaikan. Lisäksi vain pari irtolöytöä. Yleensä paikkakuntalaiset sanoivat toimittaneensa mahdolliset löydöt jo museoon.

Rautakauden kalmistoja tunnettiin Liedosta aikaisemmin kahdeksan. Matkallani löysin niitä yhden lisää. Rautakauden irtolöytöjä en saanut yhtään, samaten hiidenkiukaat jäivät löytämättä.

Paikkakuntalaiset suhtautuivat ystävällisesti ja avuliaasti puuhaani. Erikoisesti haluaisin kiittää herroja Eino ja Lauri Nautelaa sekä Mauno Vanhalinnaa kaikesta ystävällisyydestä ja avusta.

Helsinki, 6.2.1954⁵

Matti Huurre

1. Kivikautiset löytöpaikat kylittäinV a n h a l i n n a

Vanhanlinnan kartanon entisen torpan paikalta on Vanhanlinnan kokoelmissa 3 kirvestä ja taltta sekä Turussa tasataltta (THMA 238) Paikka on Hämeentien varrella n. $\frac{1}{2}$ km kartanosta etelään, maantiestä n. 200 m itään. Muita asutusmerkkejä kuin hiukan nokimaata, sekin ehkä peräisin torpasta, ei paikalla näkynyt. (Kartta 6)

Latnas. Taltan katkelma torppari Latnaan pellosta 1899. Latnas on lähellä Kiedön ja Kaarinan rajaa, n. $\frac{1}{2}$ km Hämeentiestä itään. Ei asutuksen merkkejä.

Kanila. Vasarakirves . Löytänyt August Vanhalinna (+1935) 1915 Vanhanlinnan Kanilan palstan maalta Littoisten järven koillisrannalta "Maijan mulkku" nimisestä suosta viemäriojaa kaivettaessa n. 125 sm syvältä, 25 m vesirajasta. En saanut varmuudella selville löytöpaikkaa, mutta näyttää ilmeiseltä , että kirves on joutunut tänne paikan ollessa meren alla.

Kahloja.

Tuomarinperä. Poikkikirves ja vasarakirveen puolikas (9347:1-2), löytänyt koululainen Einari Ojala Tuomarinperän rantanummesta 1929 . Ei asutuksen jälkiä.

Viikka.

=====

Asp.
423 01 0041
Joh 2001
Jyrkänkallio. 1936 löydetty asumapaikka, jota Kivikoski on kaivanut. Mitään uutta ei ole sen jälkeen löytynyt. Lähellä myös vasarakirveshaudan paikka (10317:1-3) jota Leppäaho tutkinut 1936.

Pettinen .

=====

Kuusela. Oikokirves (10365) Kuuselan palstatilan poika löytänyt 1936 Kivirannan nummesta Papinniityn puoleisesta hiekkapuokasta. Paikalla ei voinut todeta mitään jälkiä asuinpaikasta.

Ojanperä: Vasarakirves ja oikokirves (11304) Anja Teijula löytänyt asuinrakennuksen läheltä vanhasta hiekkakuopasta 1941.

Teijulaiset ovat muuttaneet muutamia vuosia sitten pois, nykyiset asukkaat eivät löytäneet mitään. Talon lähellä useita hiekkakuoppia, missään ei näkynyt asuinpaikan t.m.s. merkkejä.

Sauvola

=====

Asp.
423 01 0010
Joh 2001
Laurila, Ristinpelto, Cleve kaivanut asuinpaikalla (löydöt: 12223). Muita löytöjä: Turussa reikäkivi ja katkelma. Uusia löytöjä ei ole tehty. (Kartta 6)

Keskitalo. Kourutaltoa (9347:3) läheltä taloa. Ei asutusmerkkejä.

Pakkala

=====

Tuomola: Kivinuolja löytynyt 1908. Löytöpaikkaa ei tiedetä tarkemmin. Ei jälkiä asuinpaikasta. (Kartta 6)

Vääntelä

Säteri (Uotila) Oikokirves (6440) talon pellosta 1913. Löytöpaikka ei tiedossa. Seudulla ei näkynyt asuinpaikan merkkejä. (Kartta 6)

Kaskala

Teijula, Koivukannon niitty. Oikokirveen katkelma (Satak.mus.1221) Niityllä en huomannut mitään erikoista.

Hakula

Veijulan talon (Nautelan kylässä) Ilaja nimiseltä niityltä, joka on n. 10 km Turusta Tampereen tietä, tien vasemmalla puolen, löydetty 1900 tasatalta (3792:6) Ei asutusmerkkejä.

Vintala

Merola. Talon pihasta löydetty 1931 oikokirves (9366:240), 1934 reikäkivi ja katkelma (10080:2-3) (Kartta 8)

Niemi. Merolan ja Aurajoen välillä. Asuinrakennuksesta n. 30 m itään kirves (10080:1), asuinrakennuksen edustalta katkelma ja teelmä (9366:241-242). Uusia löytöjä ei Merolasta enempää kuin Niemestäkään ole. (Kartta 8)

Murto: N. 1 km Vintalan tienhaarasta Kaurinkoskelle päin tien vasemmalla puolen. Reikäase ja kirves (9689). Jälkimmäinen löytynyt ojankaivuussa n. 18 m asunnosta koilliseen. Paikka on hiekkaisen kankaan eteläreunassa loivasti viettävä rinne. Merkkejä asutuksesta ei näkynyt (Kartta 7).

X
Asp.
423 01 0037
Jos 2001
Äärilän hiekkakuoppa n. 800 m Kaurinkosken kansakoulusta koilliseen, lähellä Äärilän tienhaaraa, Kivikoski suorittanut kaivauksia 1935. Paikkakuntalaiset kertoivat paikalta aikaisemmin löytyneen runsaasti saviastianpalasia, mutta ei enää moneen vuoteen. Kuopan lounaisreunassa oli hyvin punaista hiekkaa melko laajalti, mutta se johtuu ilmeisesti siitä, että paikalla on tehty tiiliä. Minkäänlaisia löytöjä ei ainakaan tavattu. (Kartta 7)

Nummenalusta, Teerimäki. Taltta (10059:2) 1930, myös toinen taltta Ei asutuksen merkkejä.

Asp?
423 01 0038
Jos 2001
Papinnummi

Papinnummi on hyvin rikasta kivikautisista löydöistä. Useimmat esineistä, joita on Kaurinkosken koulun kokoelmissa ja joiden löytöpaikka on merkitty vain "Kaurinkosken koulupiiri" taikka "Vintalan tai Rähälän kylästä", ovat varmaan peräisin juuri täältä. Papinnummi on melkoisen laaja hietanummi, josta kuljetaan paljon hiekkaa maalle ja hiekanotossa löytyy kivikautisia esineitä.

423 01 0038
Jos 2001
X
Nummilan hiekkakuoppa on eräs löytöpaikka, mutta siellä ei ollut asutuksen jälkiä. V. 1933 kävi Kivikoski paikalla, sillä saadun tiedon mukaan oli silloin vielä tavattu hiiltä ja mahdollisia liedenjätteitä. Hänen sinne tultuaan ei mitään enää kuitenkaan näkynyt, Kesällä 1954 löytyi mainitusta hiekkakuopasta poikkikirves (13609). Löytäjän, mv. Lauri Takatalon, osoittama paikka kuopan eteläreunassa oli soramaata, jossa ei ollut merkkejä asuinpaikasta. Niitä ei näkynyt myöskään muualla laajan hiekkakuopan reunoissa. Löytäjä lausui toivomuksen, että kirves

annettaisiin Kaurinkosken kansakoulun kokoelmiin.

K.o. hiekkakuoppa sijaitsee Papinnummessa, Kaurinkosken kansakoulusta n. 2,6 km tietä pitkin, tien vasemmalla puolen. (Kartta 7)

Asp. X
423 01 0038
JOS 2001

Pietilän hiekkakuoppa on samaten Papinnummessa, edellisestä n. 200 m eteenpäin tien vasemmalla puolen aivan tien reunassa, siinä oli runsaasti vettä. Kuopan länsireunassa näkyy tielle asti kulttuurikerros, n. 30 cm vahva ja luoteiskulmassa, jossa maaperä on soraista, oli palaneita kiviä hajallaan, ehkä lieden jätteitä. Kulttuurikerroksen kohdalta löysin kvartsia, mm pari kaavinta (13608:4-5), neljä pientä saviastianpalaa, (13608:2), joista yhdessä kampaleimaa ja yhdessä kuoppa, kivilastun (13608:8), jossa hiottua pintaa, muutama siru palanutta luuta, sekä pieni piinuolenkärki (13608:1) itäistä piitä. N. 5 m kuopan reunasta ylöspäin on metsässä lähes 2 m läpimitäinen matala kehä, jota en tutkinut tarkemmin.

Kuopan omistajan, mv. Lauri Heleniuksen kertoman mukaan ei paikalta ole hiekanotossa tavattu (tai huomattu) mitään esineitä. Hän lupasi rauhoittaa paikan toistaiseksi. (Valokuvat 18260-62, kartat 1 ja 7)

Takatalo. Kirves Ojanperän pellosta. Ei asutusmerkkejä. (Kartta 7)

Etutalo. Vasarakirveen katkelma (12219). Löytänyt työmies Hemmi Konkola aita tehdessään 1948. Alunperin esine oli ollut ehjä, mutta löytäjä oli rikkonut sen tutkiakseen "oliko se metallia kun siinä näytti olevan valinsauma". (Kartta 7)

Rähälä
=====

Kankare. Reikäkivi (11301). Löytänyt Severi Leino 1941 uuden

saunan kohdalta suoraan etelään. Löytäjä muuttanut pois paikakunnalta. Asumusmerkkejä ei näkynyt. (Kartta 8)

Liukas. Kaksi talttaa (790 , 797). Löytöpaikat eivät tiedossa. Uusia löytöjä ei ole tehty, eikä asutusmerkkejä näkynyt. (Kartta 8)

Nummila. Taltta (7733). Lp. asunnosta n. 200 m itään. Taltta (9645). 75m. asunnosta länteen. Ei näkynyt asuinpaikan jälkiä.

Vainio. Kirves, taltta, kiviliuska (9690:1-3) 1933 puutarhasta. Paikalle tuotu puutarhaa varten lisää maata, asutuksen merkkejä ei voinut havaita.

Karvala
=====

Alitalo. Kirves (10452). Hiekkakuopasta talon läheltä. Ei asutusjälkiä. Toinen kirves löytynyt saman talon Ukura nimisestä pellostasta, Viikan tilan rajalta, 5 m veto-ojan reunasta. Näilläkään seuduilla ei voinut todeta mitään asutusta.

Torstila

Uusitalo. Kourutaltoa (3412:5) ojaniityllä 1897. Löytöpaikkaa ei enää osattu neuvoa. Ympäristössä en huomannut asuinpaikan jälkiä.

Huilu
=====

Härmä: Tasatalta (THM) pellostasta, kourutaltoa (Mynämäen Tarvaisten kk) Korvenniitty nimiseltä paikalta n. 1½ km maantiestä pohjoiseen. Löytäjä Lauri Härmä 1910. Lp. ei tiedossa. Ei näkynyt asutuksen merkkejä.

Alhojoki
=====

Markkula. Poikkikirves (8236). Lp. talosta n. 150 m koilliseen, loiva peltomaa. Ei näkynyt asutusta.

Tupala. Tasataltta (Satak.M. 8550) Lähistöllä ei asuinpaikan merkkejä. .

Kiusala
=====

Rauvalan sorakuoppa Hämeentien varrella tien vasemmalla puolen. Taltta (11852) 1937. Kuoppa nykysin valtiolla. Uusia löytöjä ei ole tiedossa eikä asutuksen jälkiä näkynyt.

Inkoinen
=====

Raavila, Kurkun pelto. 2 talttaa, kirves, katkelma, iskos (10079:5) Kurkunpelto on n. 250 m Raavilan talosta Turkuun päin, Hämeentien eteläpuolella, kapea peltomaa kahden metsäisen rinteiden välillä, 1952 löytynyt vielä poikkikirves (13610), mutta asutuksen jälkiä ei ollut havaittavissa.

Rinne. Kourutalтта ja 2 tasataltta (THM). Lp. jäi löytämättä, mutta talon ympäristössä ei näkynyt asutusmerkkejä.

Sikilä

Äyräpään talon vanhan tuvan päädyn läheltä puutarhasta kirveen kanta (11300). Paikalle rakennettiin juuri lisärakennusta, työn aikana ei ollut ilmennyt mitään erikoista.

Poikoja
=====

Uusitalo. Poikkikirves (10019:1) n. 300 m etelään talon rakennuksista . Paikalta ei ole löydetty muuta eikä tarkastelu tuottanut mitään tulosta.

Arosuo. Poikkikirves (10019:2). Lp. n. 30 m talosta itään hiekkaisella rinteellä. Esine oli ollut n. 20 m syvyydessä. Mitään epäilyttävää ei näkynyt.

Hiiskun Kannisto. Kirves. Löytötiedon mukaan "heinämäkasiinin idänpuoleisesta päädyistä koilliseen". Heinämäkasiini hävinnyt ja paikalla asuu nyt siirtolaisia, jotka eivät tieneet , missä se oli ollut. Uusia löytöjä ei ole tehty eikä ympäristön tarkastelu tuottanut tulosta.

2. Pronssikausi.

Pronssikauden löytöjä ei Liedosta ole, lukuunottamatta erästä kirvestä, joka on löytynyt 1847 Littoisten takamailta, siis mahdollisesti Liedon puolelta. Sitä säilytetään Turun ruotsalaisessa lyseossa.

Hiidenkiukaita , joita esim. Paimiossa on neljättäkymmentä, ei Liedon alueella tietävästi ole. Välistä puhuivat paikkakuntalaiset kyllä metsässä ja kallioilla olevista kivikasoista, mutta ne osoittautuivat aina luontaisiksi, esim. Kausvuorella pitäjän pohjoisosassa. Ei edes lupaavaniminen Kiuasvuori tuottanut positiivista tulosta.

3. Rautakauden löydöt.

Rautakauden löytöjä on Liedosta melkoisen runsaasti ja ne keskittyvät miltei poikkeuksetta Aurajoen laaksoon.

a) Kalmistot

Kaikkiaan tunnetaan nyt Liedosta yhdeksän kalmistoa.

Sauvala

=====

423 01 0010 JoS 2001

1949, 1950 Cleve

Cleven kairaukset 1949-50. Lunastettu valtiolle 1950.

Laurilan Ristinpeltoa on Appelgren tutkinut 1905. Se on peräisin n. 1000-luvulta, samaten aivan vieressä olevat Karhunlähteen ja Mäkkeenvälin pellot. (Kartta 6) 423 01 0010

423 01 0004 JoS 2001

merkitty väärin kartalle

Ylipään kalmisto on edellisistä itään. Se on peräisin osaksi kansainvaellus- osaksi viikinkiajalta ja kaivauksia on suorittanut Tallgren 1913. (Kartta 6)

423 01 0003 JoS 2001

Pitkäsmäki on ollut käytössä n. 650-800 j.Kr. Se on Ristinpellosta n. 1 km länteen, metsäinen mäenharju peltojen keskellä. Kaivauksia suorittanut Kivikoski ja ^{mait. Leppäaho} Cleve. (Kartta 6)

Loukainaisten kylässä Aurajoen itärannalla on kaksi kalmistoa. (Kartta 6)

423 01 0042 JoS 2001

Kukkonharju löydettiin 1899 rakennettaessa kansakoulua Aura- ja Savijokien risteykseen. Heikel suoritti paikalla tutkimuksia. Kalmisto on 600-luvulta. Kansakoulu sijaitsee osittain sen kohdalla. (Kartta 6)

423 01 0008 JoS 2001

Haimionmäki, edellisestä n. 400 m etelään. Hämeentien oikaisu-
töissä paikalta löytyi pelltokalmisto ajalta 700-1000. Paikalla
on Meinander suorittanut kaivauksia 1953-54 ja ne ovat vielä
kesken. (Kartta 6) V. 1955 *kalmistoalue luovutettu val-*
tiolle.
Käännä!

Vintala
=====

423 01 0034
JoS 2001
Kylä^{mt}. Talon paikalta löydetty paljon esineistöä 1000-luvulta,
viimeksi 1929. Siinä on ilmeisesti ollut ruumiskalmisto. Viime
vuosisadalla on^{m.m.} löytynyt merkillinen "kultakruunu", joka myy-
tiin Turkuun kultasepälle ja hävisi siten. (Kartta 8)

423 01 0026
JoS 2001
Merolan kalmisto on ollut käytössä pitkän aikaa, pääosa on
viikinkiajalta. Täällä ovat suorittaneet kaivauksia Hackman
1930-31 ja Kivikoski 1935⁶. (Kartta 8)

Mäkkylä

423 01 0029
JoS 2001
Hulkkunanmäen kalmisto on ruumiskalmisto 1000-luvulta.
Siellä on kaivanut Kivikoski 1933-34. (Kartta 8)

Mistään edellämainituista ei ole löytynyt mitään uutta,
tietenkään lukuunottamatta Haimionmäkeä, ja nähdäkseni ne ovat
siinä kunnossa kuin kaivajat ovat ne jättäneet, tosin um-
peenkasvaneina.

Nautela
=====

423 01 0020
JoS 2001
Nautelan Kuivurinmäki.

Liedossa ollessani asuin Nautelan kartanossa, joka on
Aurajoen länsirannalla lähes vastapäätä Merolaa. Kartanon

III

alueelta on aikaisemmin löytynyt miekankatkelma (10278 ja 10413) työväen asunnon luota, sekä nyt 1954 museolle luovutettu roomalaisajan (?) rannerengas (13611) saunan paikkeilta. Löydöt oli tehnyt herra Lauri Nautela, jonka kanssa suoritin tutkimuksia löytöpaikoilla. Ne eivät tuottaneet kuitenkaan tuloksia.

Sen sijaan ns. Kuivurinmäeltä, päärakennuksesta n. 200 m pohjoiseen, löytyi vahva palomaakerros, joka näytti yltävän kokonaisen mäen yli.

Kellarin ja heinämakasiinin lähellä oli selvää palaneen hirren jäännöksiä ja savitiivistettä (13612:3), mutta täällä ei ollut tiilenmuruja, joita oli muualla paljon.

Sähkölinjan luota löysimme sitten koekaivauksessa pienen sirppin (13612:1), joka oli nokimaassa, kallion päällä. Sen läheisyydestä löytyi kookkaan saviruukun kappaleita (13612:2). Astia on tummaksi poltettua hyvälaatuiselta vaikuttavaa savea, pyöreäkupuinen, kannellinen. Kaulan taiteessa on koristelua. Se lienee viikinkiajalta.

Enempää tutkimuksia en paikalla enää suorittanut, mutta Helsinkiin jo saavuttuani sain Lauri Nautelalta lähetyksen löytöjä, jotka hän oli tehnyt samalta mäeltä, n. 30 m mäen keskustasta länteen, kallioiden välistä. Lähetykseen kuuluivat: karhunhammasamuletti (13612:4), pari pientä palaa pronssispiraalaa (13612:5), strassburgilainen hopearaha keisari Henrik II:n (keisarina 1014-1024) ajalta (13612:6) joka oli särkynyt ja yksi kappale (n. $\frac{1}{4}$) puuttui, 4 kpl. saviastianpalasia (13612:7) eri astioista, sekä kappale palanutta luuta (13612:7).

Kaikesta päättäen paikalla on siis kalmisto 1000-luvulta, palaneen rakennuksen ikää ei vielä ainakaan voi päätellä.

Herra Lauri Nautela vihjaili mahdollisesta lahjoituksesta mäen tutkimista varten. (Valokuvat 18263-66, kartat 1 ja 8)

b) L i n n a t .

423 01 0001

Vanhalinna on tunnetuin Liedon linnoista. Sitä on lähemmin käsitellyt J. Rinne väitöskirjassaan: "Suomen keskiaikaiset mäkilinnat (Helsinki 1914) . Nykyisin linnavuori on rauhoitettu. Syksyllä 1953 oli erään sen rinteellä kaatuneen kuusen juurista löytynyt yksiteräinen miekka. Vanhan linnan isäntä Mauno Vanhalinna on saanut luvan säilyttää sen kartanon kokoelmissa.

Linnavuoren luoteisosassa on kapea ja syvä halkeama, jota myöten voi nousta alhaalta vuorelle. Tämä on ollut ehkä kulkureittinä joelle ja silloin , kun linna on ollut vuorella. Rinne mainitsee , että "halkeaman yläpään kohdalla vuoren penkereellä on isoja kiviä, todennäköisesti jäännöksiä rotkon loheestä (e.m. teos sivu 76) Näitä kiviä on paikalla vieläkin. Sen sijaan en löytänyt kirjasta mainittua rotkon alapään luona olevasta kivikosta, vaikka on merkinnyt senkin kartalle. (Rinne: sivu 78). Ovatko nämä kivet vuorelta vierineitä vai olisiko rotkon alapäässäkin ollut varustus? Aikaisemmin lienee vesi yltänyt halkeaman suulle asti ja maastosta vielä näyttäisi melkein, että pääsyä tänne olisi helpotettu kaivamalla jonkunlainen kaivanto.

Linnavuoren juurella , Aurajoen rannalla olevalla pellolla on selvä melkein laaja palaneen maan alue, josta löytyi palanutta savea, mutta ei muuta. (Kartta 5)

423 01 0036

Jos 2001

Kaskalan linna on käynyt tutkimassa Appelgren 1902 ja samalla piirtänyt siitä kartan. Kiveys näytti 1954 olevan ennallaan. (Kartta 8).

Toiset Liedon linnavuoret , Viikka ja Kärmeorko ovat vähemmän selvää , jälkimmäinen onkin oikeastaan vain harju, jonka poikki kulkee kivijata. Kummankin varustuksista on nykyään hyvin vaikea saada minkäänlaista kuvaa.

c) Sauvalan kirkko

Eräs Liedon huomattavimmista muinaisjäännöksistä on kirkon pohja 1100-luvulla Sauvalan kylässä Ristinpellon kalmiston vieressä. Cleve on kaivanut sen esille ja nykyisin se on aitauksen sisällä ruohoista puhdistettuna. (Kartta 6)

d) Uhrilähteet

Liedon kirkonkylässä on kirkon ja kansakoulun välillä ollut parantava lähde sekä kirkon alapuolella joen reunassa uhrilähde josta aikoinaan on löydetty rahoja. Nykyisin ne ovat umpeenkasvaneita..

e) K ä t k ö l ö y d ö t

Sauvalan Anttilan talon läheiseltä kalliolta on löytynyt 1897 raha-aarre, johon kuului n. 900 arabialaista, bysanttilaista ym. hopearahaa.

Raukkalan kylän Pilpolan talon Niemenpellonmäen kalliorotkosta löytyneet rannerenkaat ovat ilmeisesti kätkölöytöjä. Paikalla on Kivikoski käynyt tutkimassa, mutta minkäänlaisia merkkejä kalmistosta ei ole näkynyt.

f) I r t o l ö y d ö t

Sauvala
=====

Pronssisormus 1911 pellosta Aurajoen pohjoispuolelta Vanhanlinnan kohdalta. Tarkemmin ei paikkaa mainita, ehkä on peräisin jostakin kalmistosta, esim. Ylipään kalmistosta.

Littoinen
=====

Keihäs (2674:2) 1889 Littoisten talon pellosta. Tarkempaa tietoa ei ole.

Hakula
=====

Soikea tuluskivi Jonkarin talosta . Taloa ei enää ole, eikä sen entisen paikan lähellä näkynyt mitään erikoista.

Nautela
=====

Nautelan kartano: Miekan katkelma (10278, 10413) ja ran-
nerengas (13611), ktso Nautelan Kuivurinmäen kalmisto.

Mäkkylä
=====

Kanervo: keihäs pellosta 1926; Löytöpaikkaa ei tiedetä tarkemmin, mitään merkkejä mahdollisesta kalmistosta en huomannut talon lähellä.

Vintala
=====

Ratsuvasara (2835:2) . Lp. luultavasti Kaurinkoskelle menevän tien varrella, tien eteläpuolella n. 250 m ennen kansakoulua oleva pelto. Ei mitään erikoista.

Räbälä

Hänti pyöreä pronssikara (801a). Löytöpaikasta ei mitään tietoa.

Pokkola
=====

Pakula. Keihäs (3792:7) Hyllynketo nimisestä pellostä 1900. Pelto on aivan Hämeentien vieressä, n. 100 m Kilpijoen tienhaarasta eteenpäin. Se on tien oikealla puolella, sen ja melko jyrkän kallion välillä. Muita löytöjä ei paikalta ole, eikä siellä näyttänyt olevan mitään merkkejä kalmistosta.

4. Ajaltaan epämääräiset kiinteät muinaisjäännökset.

Mäkkylä
=====

Kappelinmäellä, Veijolan talon kohdalla, tien toisella puolella on ollut kivirinki, jonka alkuperää ei ole osattu selittää. Sen mainitsee Killinen. Nyt se on hävinnyt vesijohtotöissä. (Kartta 8)

Vintala ²
=====

Alikirrin metsässä, talosta n. 300 m pohjoiseen on outo kivilatomus jota Hackman ^{kävi} lienee käynyt katsomassa Merolassa kaivaessaan ja josta hänen ottamiaan valokuvia on liitetty Merolan kaivauskertomukseen. Tästä kivikosta parisenkymmentä metriä koilliseen on neliskulmainen rakennuksen pohja, seinät ilmeisesti puoliksi olleet maasta. Yhdessä nurkassa on ollut

liesi , josta löytyi nokisia kiviä ja tiiltä. Alikirrin isäntä , joka oli oppaanani , kertoi , että metsässä on aikoinaan tarinan mukaan asunut joku suuri rosvo. (Kartta 7)

I n k o i n e n

Raagila. Kurkun pellon poikki , josta edellä on ollut puhetta, on kulkenut kivitie Hängasvuoren ja Hyypäävuoren välillä. Kivikoski on käynyt katsomassa paikkaa ja valokuvannut sen.

Vanhalinna

Littoisten järven pohjoisrannalla, pastori Lehtisen huvilapalstalla, lähellä Vanhanlinnan huvilaa on puoliympyränmuotoinen kivi-kehä 2 metriä ja myös sen "pohjalla" on kiveystä.

Kehä on n. 30 m rannasta aivan huvilan ulkokuonarakennuksen nurkalla. (Piiros 3)

5. Ajaltaan epämääräinen irtolöytö.

423 00 0001
305 2001

Vanhanlinnan kartanon lähellä, kartanosta n. 300 m etelään, maantien toisella puolen olevan Riihikallion notkosta löysin ~~kaataneh~~ kuusen juurakosta saviastian palasia (13613) Paikalla ei näkynyt tulenpidonmerkkejä eikä mitään kiveyksiä. Muutaman kvartsisirun löysin kyllä, mutta ne ovat huonoa laatua ja ilmeisestikin luonnon tuotetta. Otin ne kuitenkin mukaan varmuudenvuoksi. Myös keramiikka on kehnoa ja rapautunutta. Palaset ovat peräisin tasapohjaisesta , luultavasti aivan koristeettomasta astiasta, ei kovin suuresta. Sen ajoitus on toistaiseksi epäselvä. (Valokuva 18267. Kartat 4,6)

6. Historialliselle osastolle luovutetut löydöt.

Pronssinen risti, kreikkalaiskatolista tyyliä . Käytetty kai kaulassa riippumassa. Ollut löydettyäessä paksussa homeessa, mutta löytäjä , työmies Jalmari Niemi (os. Lieto as. Nautela) on puhdistanut sen. Löydetty Raision Metsäkylästä (Turun liitosalueella) jossa löytäjä aikaisemmin on asunut. Lahjoitus. Toivottiin että Turun museo saisi sen.

Rautavaaja ja pronssinappi. Liedon Sauvalan kylästä Kotirinteen talon pihasta läheltä Laurilaa. Ep. perunamaan reuna aivan lähellä vanhan rakennuksen pohjaa. Alempana kasvimaana noki- maata. Löytäjä Elis Viitanen os. Ilmarinen pp 2.

Rähälä Liukas, om. Maumo Liukas

Pellosta talon länsi- ja lounaispuolelta, joku löytö myös talosta
n. 200 m itään.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6714 92, y = 579 94

Mattila 423 01 0017 Jos 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt KM 15652:1-6

Kurkela Mattila, om. Heininen

Pellosta Aurajoen länsirannalta talosta n. 500 m itäkaakkoon.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6712 44, y = 579 56

Haapa 423 01 0018 Jos 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt KM 15653:1-6

Moisio Haapa, om. haudankaivaja Suominen

Pellosta talon ja Aurajoen väliltä.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6712 02, y = 579 64

Knuutila 423 01 0043 Jos 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt KM 15654:1-2

Teijula Knuutila, om. kanttori Knuutila

Pellosta Aurajoen itäpuolelta maantien ja joen väliltä.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6712 50, y = 579 85

Huom. : Jauri Nautelan kokoelmissa vielä löytöjä näiltä paikoilta.

Lieto

Lisäys M. Huurteen inventointikertomukseen.

Lauri Nautelan ja M. Huurteen tarkastamia paikkoja 1962.

(Koordinaatit tarkistettava)

Nummenpää 423 01 0040 Jos 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt: KM 15630:1-8

Kukkarkosken kylän Nummenpää 1³, om. Niilo Laine

Tasataltat :1 ja 2 pellosta navetan takaa, löydöt :3-8 talon ja Aurajoen välisestä pellosta.

pk 2022 01 YLISKULMA/2022 02 AURA

Löydöt :1-2 x = n 6720 00, y = n. 419 38

:3-8 x = 6720 04, y = 419 30

Saari 423 01 0025 Jos 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt: KM 15631:1-5

Sikilä RNo 4²¹, om. Anna Saari

Löydöt pellosta.

pk 1044 10 LIETO, x = ^{n.}6718 90, y = 580 542

Nummisto 423 01 0024 Jos 2001

Kivikautinen asuinpaikka, rautakautista (?) keramiikkaa. Löydöt:

KM 15632: 1-9

Tammentaka, Nummisto, om. opettaja Maila Orkkola

Löydöt talon luota.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6718 74, y = n. 580 22

Mäkilä 423 01 0024 Jos 2001

Kivikautinen asuinpaikka, rautakautinen helmi. KM 15633:1-7, 15634

Tammentaka, Mäkilä ja Hiiskü

Löydetty Mäkilän luona olevilta Mäkilän ja Hiiskun pelloilta.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6718 60, y = n. 580 02

Tuomola 423 01 0029 Jos 2001

Kivikautinen asuinpaikka, löydöt KM 15647:1-8

Mäkkylä Tuomola, om. Hannes Tuomola

Löytänyt Teuno Helenius Tuomolan talon pelloilta Hulkkunanmäen kalmiston länsi- ja pohjoispuolelta.

pk 1044 10 LIETO, alueen keskus n. x = 6715 80, y = 579 30

Tuulimyllynmäki 423 01 0030 Jos 2001

Rautakautinen kalmisto.

Mäkkylä Tuomola, om. Hannes Tuomola

Talosta n. 150 m kaakkoon mäen reunassa silmäkivellinen hautakumpu ?

Nokimaasta, rautakautisia keramiikanmuruja.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6715 94, y = 579 46

Hulkkunanmäki 423 01 0029 Jos 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt KM 15648:1-15

Mäkkylä Tuomola, om. Hannes Tuomola

Hulkunanmäen länsilaidalta läheltä rautakautista kalmistoa.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6715 70, y = 579 40

Valassalvo 423 01 0035 Jos 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt KM 15⁶449:1-9

Rähälä Anttila (?)

Valassalvo-nimisestä pellosta Hankareen talon luoteispuolelta.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6715 74, y = 580 70

Ryökäs 423 01 0033 Jos 2001

Rautakautinen asuinpaikka (?), löydöt KM 15650:1-6

Rähälä Ryökäs, om. Oiva Ryökäs

Maantien varresta pellolta talosta n. 250 m lounaaseen.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6715 42, y = 579 86

Liukas 423 01 0032 Jos 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt KM 15651:1-9

Haapala 423 01 0023 JoS 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt KM 15635:1-4

Tammentaka Haapala, om. Yrjö Hellman.

Löydöt talon luota.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6717 72, y = 579 60

Pahkamäki 423 01 0022 JoS 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt KM 15636:1-4

Nautela Pahkamäki (kansakoulu)

Löydöt kansakoulun itäpuolelta

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6717 36, y = 579 66

Heikkilänhaka 423 01 0020 JoS 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt KM 15637:1-7

Nautelan kartano Heikkilänhaka, om. Lauri Nautela

Löydöt kartanosta pohjoiseen olevasta Heikkilänhaasta.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6716 94, y = 579 80

Ala-Punittu 423 01 0027 JoS 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt KM 15638:1-13

Punittu, Ala-Punittu, om. Airikki

Löydöt pellostä läheltä metsän rajaa.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6717 78, y = 580 54

Kukkarkoski I 423 01 0015 JoS 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löytö KM 15639 liuskerenkaan puolikas

Kukkarkoski, Nautelan pelto

Löydetty alueelta, missä C.F.Meinander kaivoi 1958.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6717 58, y = 580 08

Kukkarkoski II 423 01 0016 JoS 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt KM 15640:1-32

Kukkarkoski, Nautelan pelto

Löydöt Kukkarkoski I:stä n. 300 m kaakkoon, mäen eteläpuolelta pel-

lon yläosasta.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6717 40, y = 580 40

Täperä I 423 01 0026 JoS 2001

Kivikautinen asuinpaikka, rautakautisia löytöjä. KM 15642:1-27

Vintala Täperä, om. Erkki ja Ilmari Sipilä

Löydöt Täperän palstatilta.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6716 75, y = 580 28

Täperä II 423 01 0026 JoS 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt KM 15643:1-8

Vintala Ali-Kirri, om. Martti Ali-Kirri

Löydöt Aurajoen rantapellosta, n. 200 m Täperä I:stä lounaaseen.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6716 62, y = 580 14

Merolanmaa 423 01 0026 JoS 2001

Kivikautinen asuinpaikka. Löydöt KM 15641:1-12

Vintala Merola, om. Kalle Merola, ja Ali-Pirjelä, om. Auri Ali-Pirjelä.

Löydöt aivan Merolan rautakautisen kalmiston luota.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6716 74, y = 580 38

Veijula I 423 01 0031 JoS 2001

Kivikautinen asuinpaikka, rautakautista keramiikkaa. KM 15644:1-7

Mäkkylä Veijula, om. Toivo Veijula

löydöt pellosta hautelan kartanoon johtavan tien varresta.

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6716 24, y = 579 14

Veijula II 423 01 0031 JoS 2001

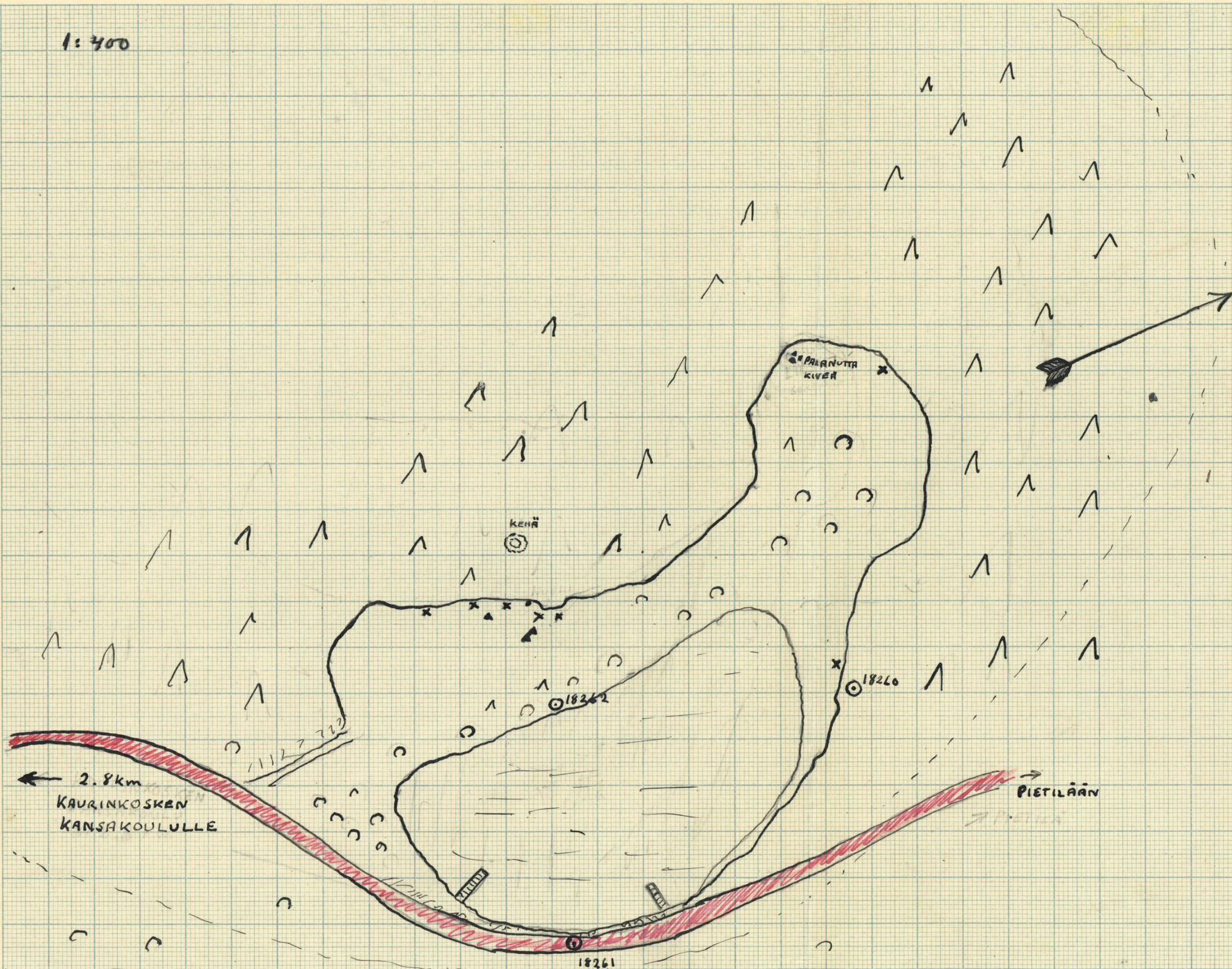
Kivikautinen asuinpaikka, rautakautista keramiikkaa. KM 15645:1-9

Mäkkylä Veijula, om. Toivo Veijula

Löydöt pellosta talon itäpuolelta

pk 1044 10 LIETO, x = n. 6716 10, y = 580 50

1:400

KARTTA 1

KIVIKAUTINEN
 ARVINPAIKKA
 LIEDOSSA
 RÄHÄLÄN KYLÄN
 PAPINNUMESSA
 (PIETILÄN HIEKKAKUOPPA)

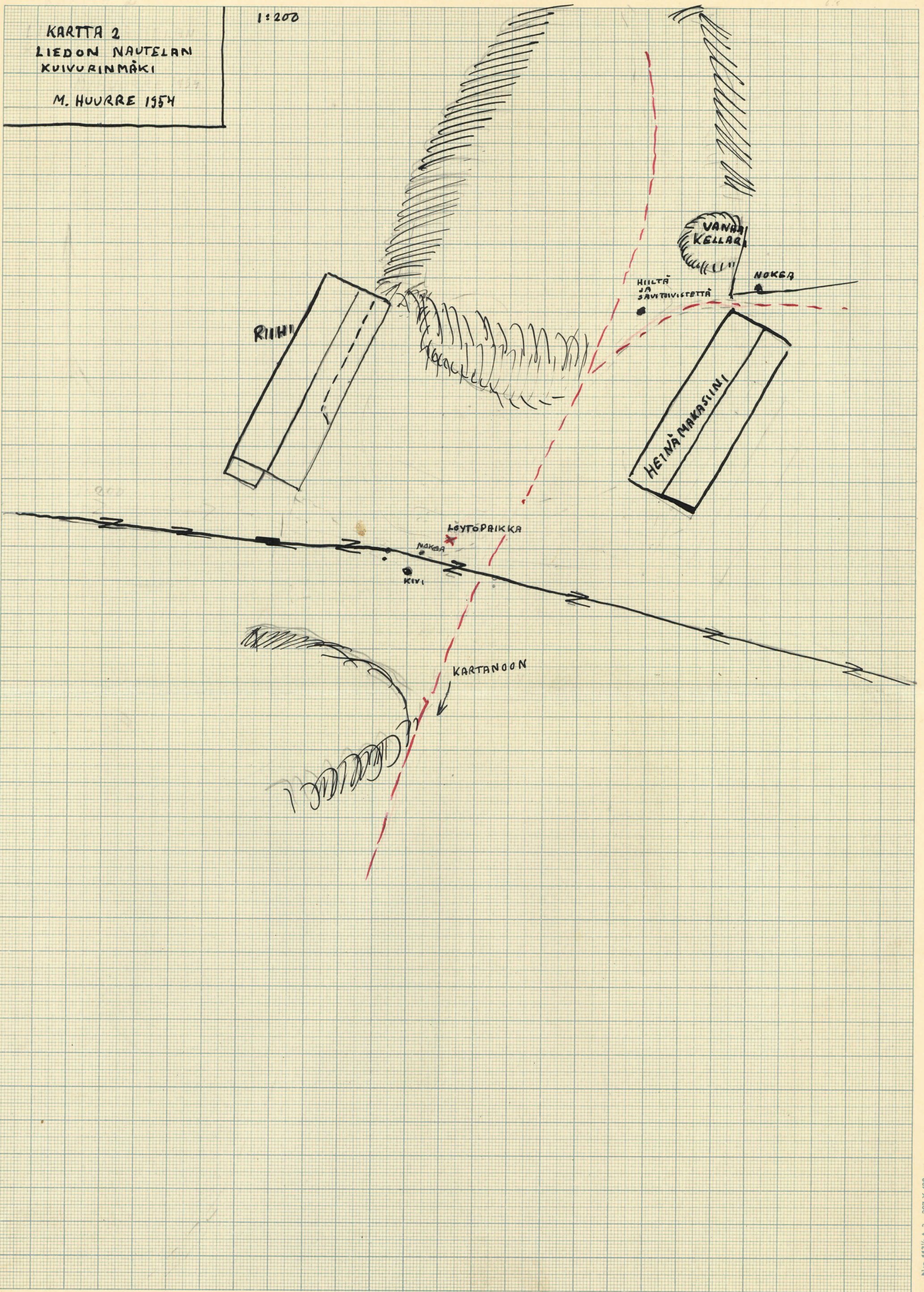
M. HURRE 1954

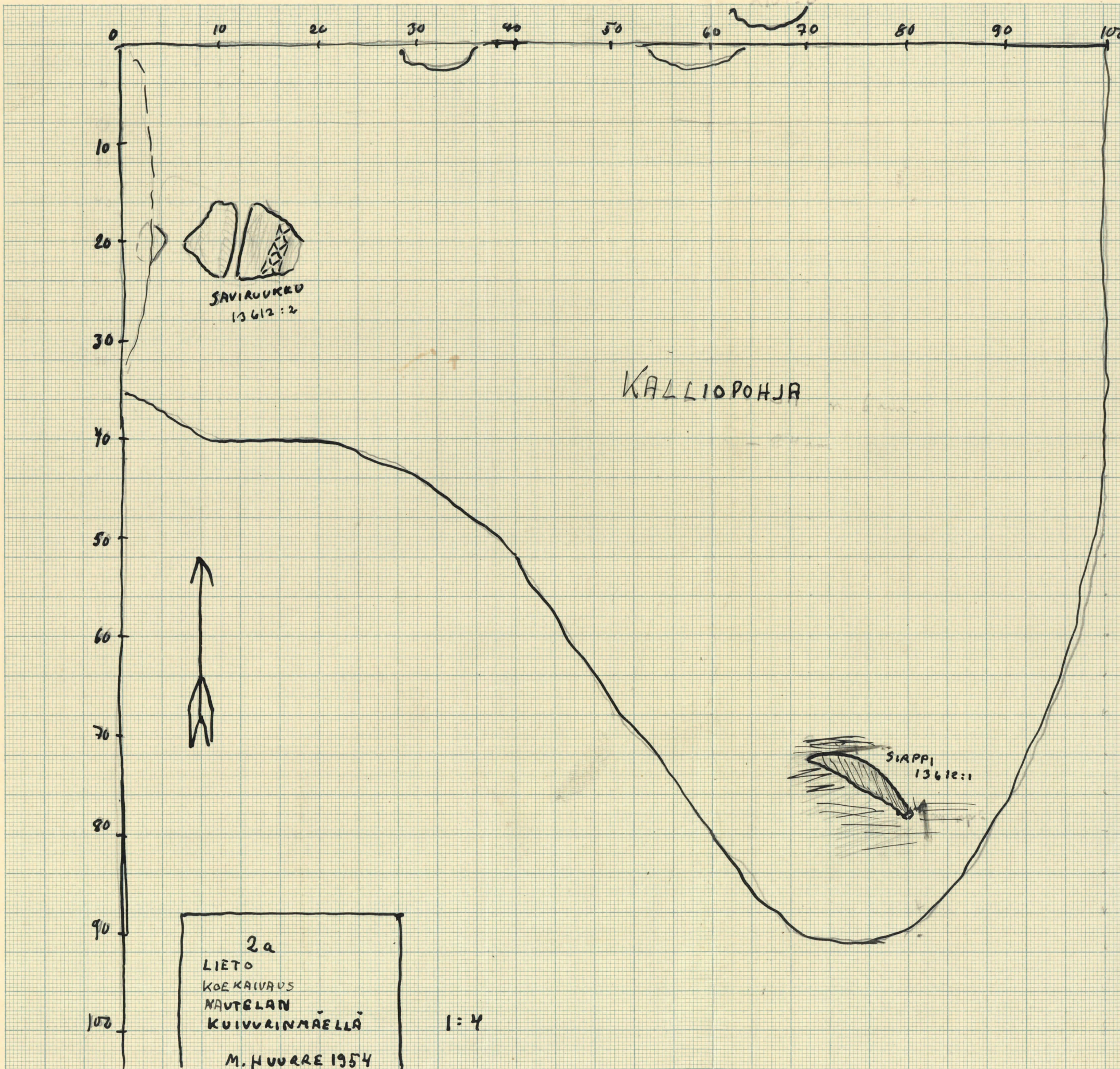
- x KVAATSIJA
- o NUGLI 1360811
- ▲ KERÄMUKKAA
- KORKEUSKÄYRÄ
- ⊙ VALOKUVA

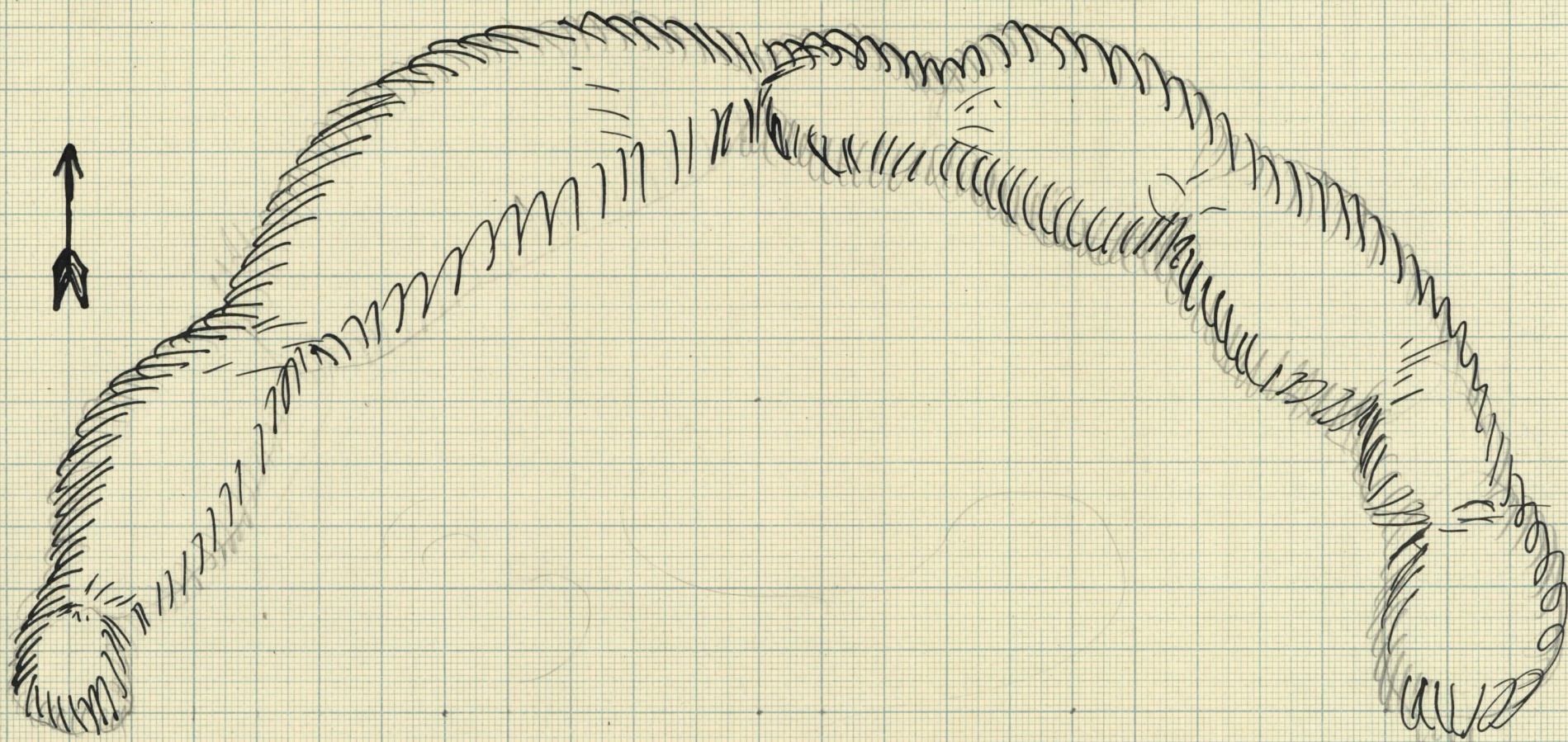
KARTTA 2
LIEDON NAUTELAN
KUIVURINMÄKI

M. HUURRE 1954

1:200

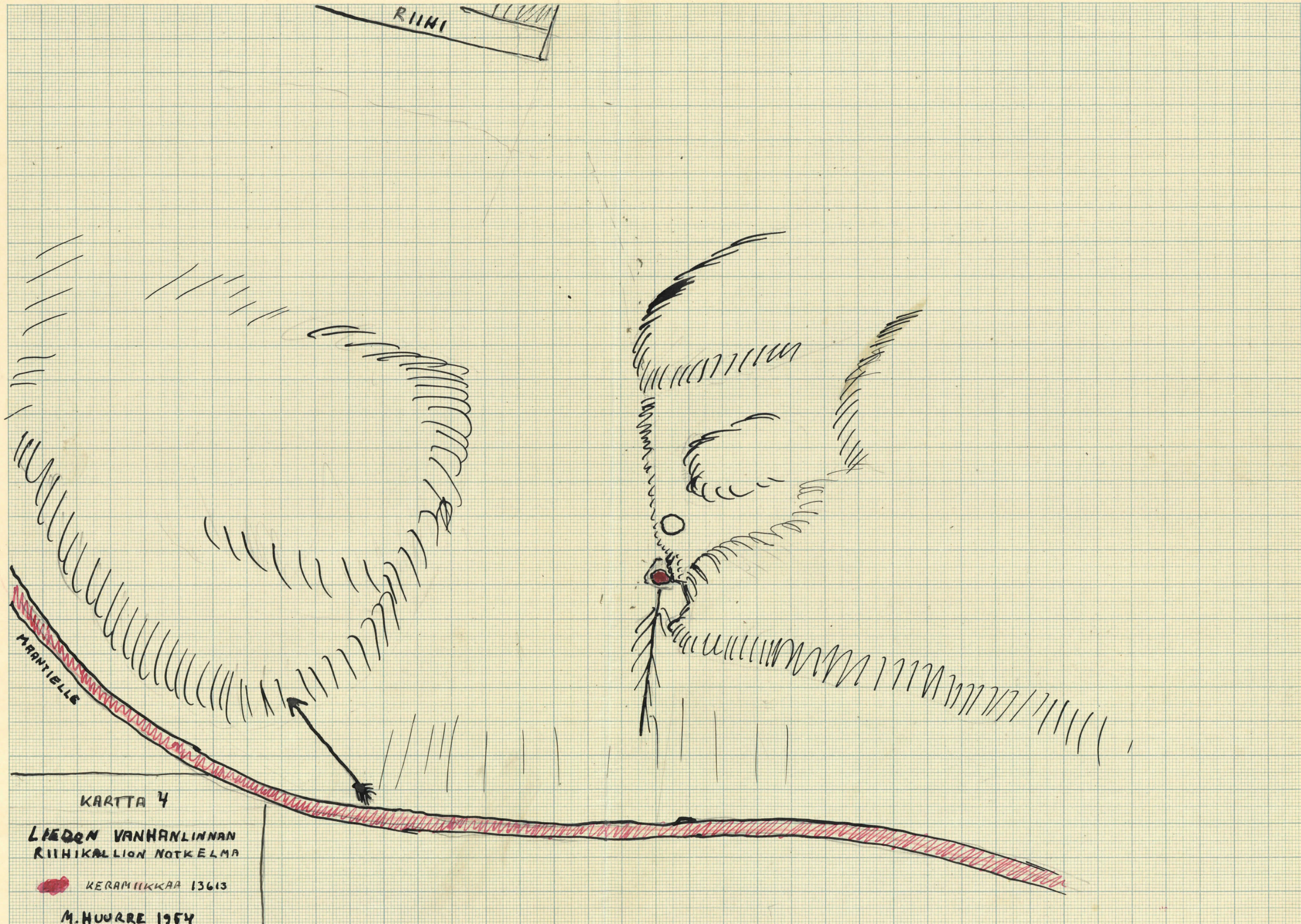

PIIRROS 3.
SAMMALEINEN KIVIKEHÄ
LITTOISTEN JÄRVEN POHJOIS-
RANNALLA PASTORI LEHTISEN
HUVILAN LUONA

M. HUURRE 1954

1:20

RIINI

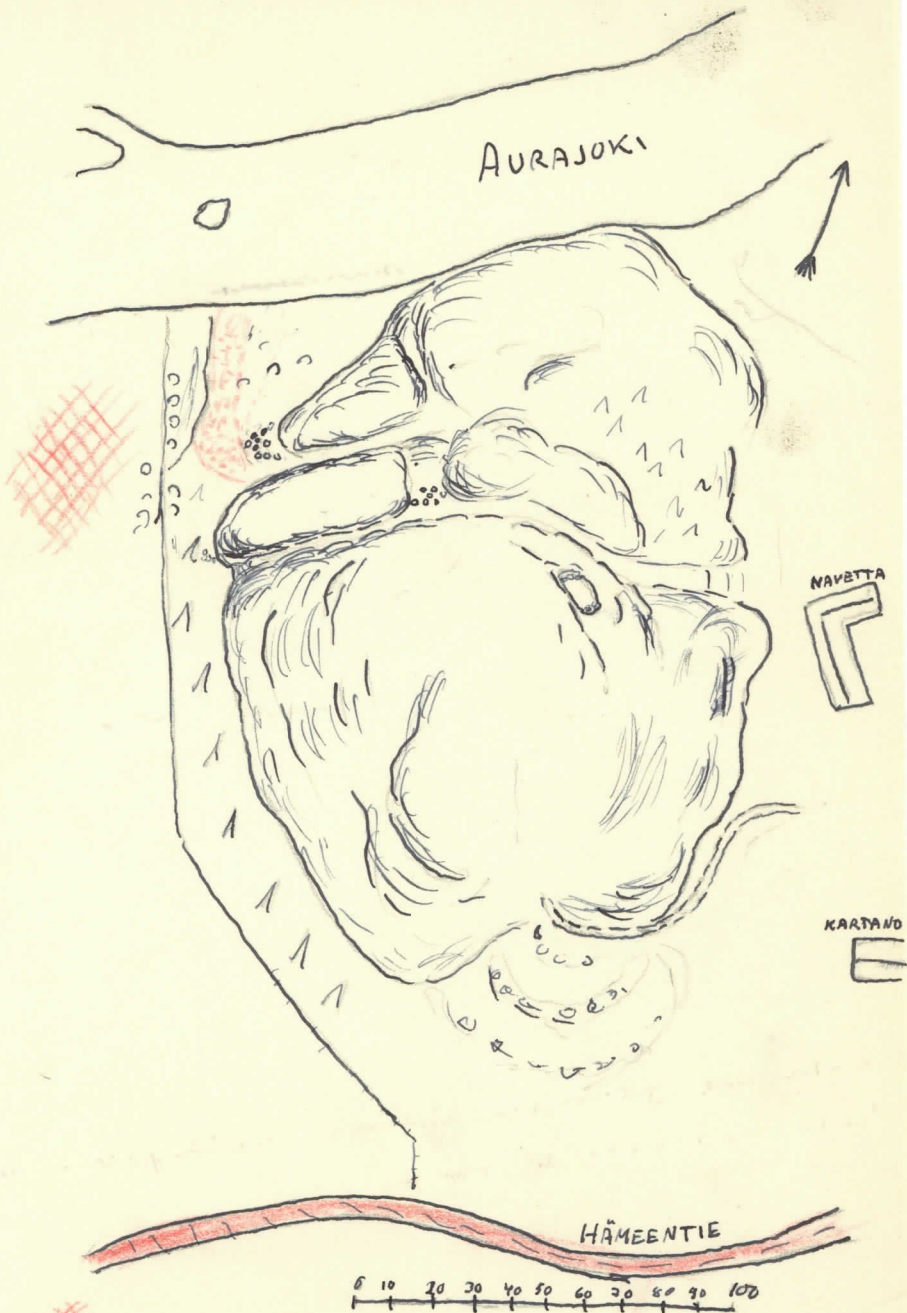
MANTIELLE

KARTTA 4

LIEDEN VANHANLINNAN
RIIHIKALLION NOTKELMA

KERAMIKKAA 13613

M. HUURRE 1954

 PALOMAA-ALUE
 PELLOLLA

 KAIVANTO(?)

LIEDON VANHALINNA.

(J. RINTEEN MUKAAN VAPAASTI M. HUURRE)

KARTTA 5

LIEDON INV. M. HUURRE 1954

18260

LIETO PAPINNUMMI
PIETILÄN HIEKKAKUOPPA

KUVA OTETTU KUOPAN POHJOIS-
REUNALTA. LÖYDÖT OIKEALLA
OLEVASTA TÖRMÄSTÄ.

PIETILÄN HIEKKAKUOPPA
KUVA TIELTÄ PÄIN. LÖYDÖT
VALKOISESTA KIVESTÄ YLÖS
JA VASEMPAAN.

18261

18262

PIETILÄN HIEKKAKUOPPA

LÄHIKUVA TÖRMÄSTÄ, VALKOISEN
KIVEN YLÄPUOLELLA PALANUTTA
KIVENMURSKAA. TÖRMÄN YLÄREUNASSA
KULTTUURIKERROS. X PIINUOLI 13608:1

LIETO, VANHALINNA,
RIIHIKALLIO.

KUVATTUNA ETELÄSTÄ, KERAMIikka
LÖYTYI NOTKELMASTA ↓
VASEMMALLA LINNAVUOREN RINNETTÄ,
KARTANO MAANTIE VASEMMALLA PUOLEN
PUIDEN TAKANA. KIVIKAUTINEN ASUIN-
PAIKKA JÄI OIKEALLE.

18267

18263

LIETO, NAUTELA
KUIVURINMÄKI
ETELÄSTÄ PÄIN.

↓ KELLARI

- HIILÄJÄ SAVITIIVISTETTÄ
- x SIAPPI JA RUUKKU

SAMA PONOISESTA

18264

18265

SAMA.

LP LÄHEMPÄÄ X

MAISEMA KUIVURINMÄELTÄ ITÄÄN
MEROLA AURAJOENTAKANA ↓

18266

LIETO
KUKKARKOSKI
NUMMENPÄÄ

f. 27662

LIETO Kukkarkoski Nummenpää.
Kiivikkainen auringpaikka (löydöt
KM 15630=1-8) kuvattu luoteesta
aurajoen yli. Tarvitattat navetan
takana (kuvassa vasemmalla) olevasta
pellolta, auringpaikkalöytöjä talon ja
joen väliseltä pellolta.
peruskartta 2022 O2 AURA, suunta 20/19.

M. Huurte 1962